

Staatsbosbeheer

Natuurinclusieve landbouw

Natuur en landbouw verbonden

MaasheggenDag 6 maart 2026

Even voorstellen

Biologisch melkveehouder & NIL Partner Staatsbosbeheer

Geert Takken

- Samenwonend met partner en 3 kinderen
- Familiebedrijf 80 melkkoeien – 100 hectaren
- Werkervaring bedrijfshulp en buitenlandse stage
- Gelegen in het natuurgebied: Natura 2000 "'Oeffelter Meent", Maasheggen UNESCO en de Vilt;
- 2020 van gangbaar naar omgevingsgerichte melkveehouderij;

Even voorstellen

Programmateam Natuurinclusieve landbouw (NIL)

Theo Bakker

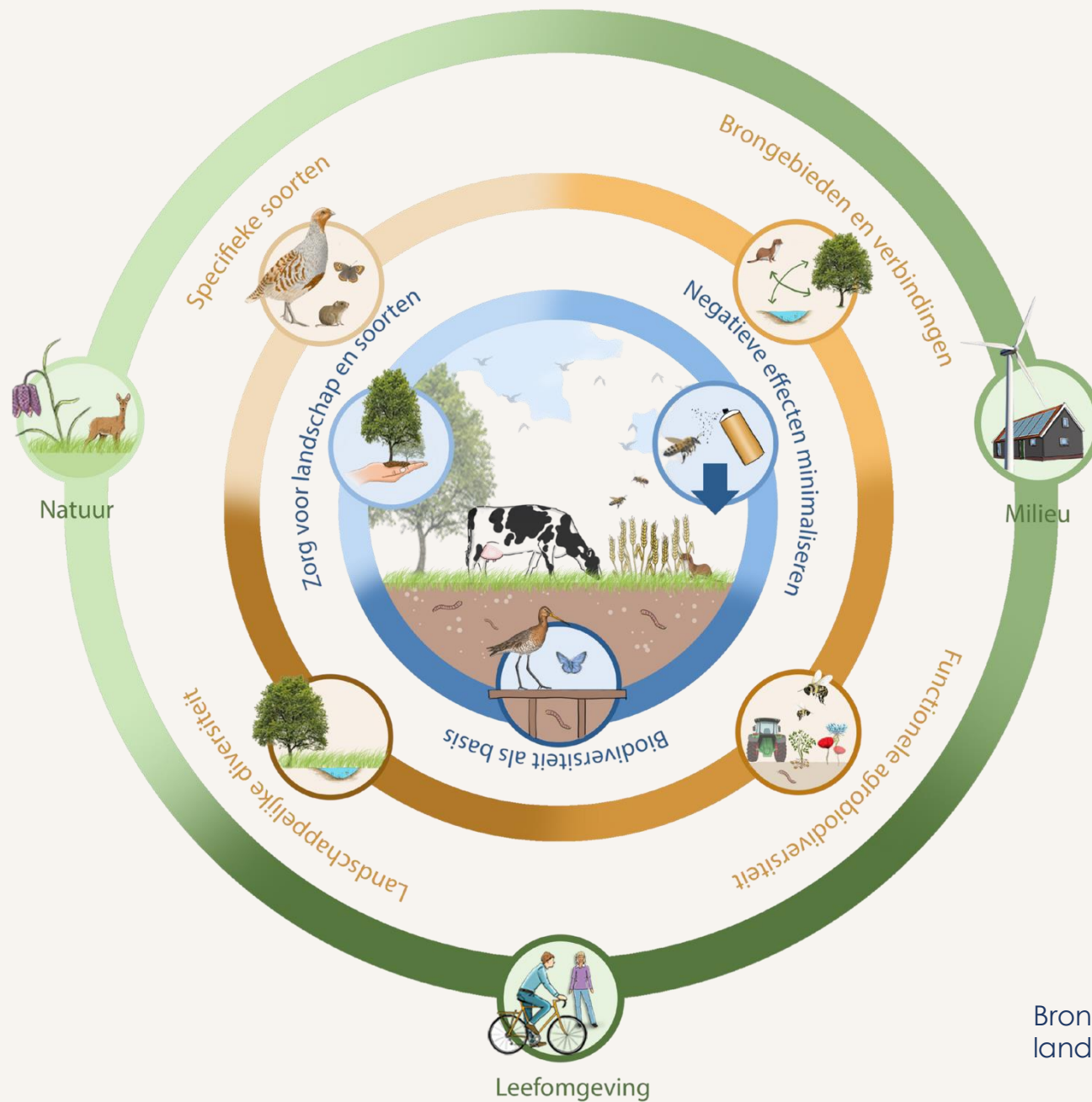
- > 40 jaar werkzaam bij Staatsbosbeheer
- Boswachter ecologie
- Teamleider West-Brabant
- Coördinerend adviseur natuurinclusieve landbouw

Wat is Natuurinclusieve landbouw ?

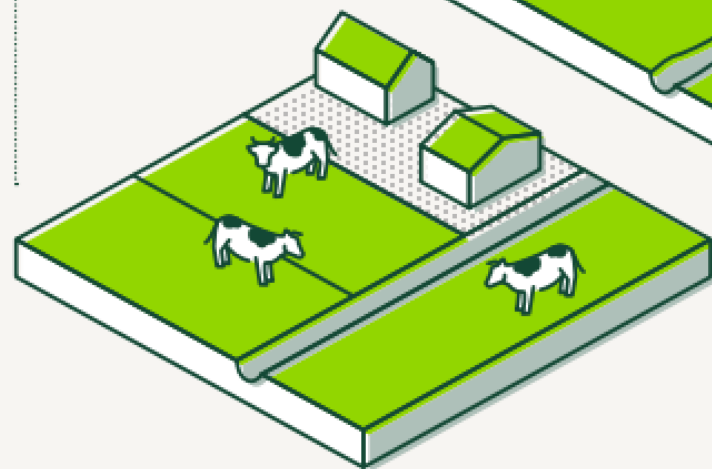
Bron: RO-visuals.nl, uit Natuurinclusieve landbouw in de praktijk, 2024

4 niveaus van natuurinclusiviteit

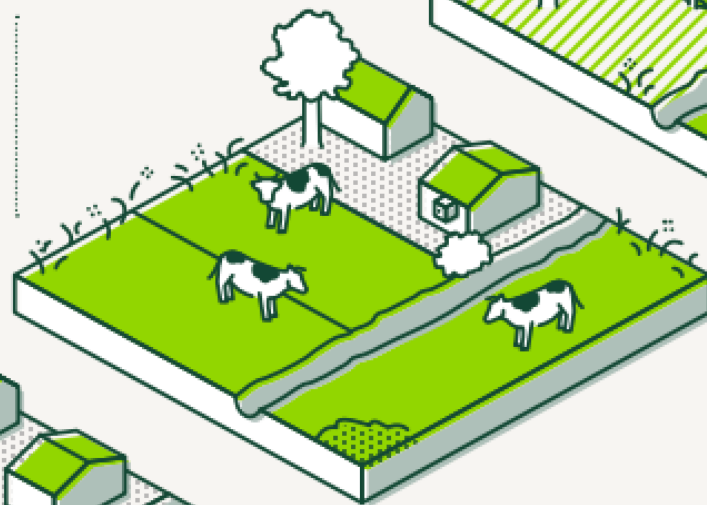
Niveau 0

Er is minimale aandacht voor biodiversiteit; het bedrijf voldoet alleen aan de wettelijke verplichtingen en emissienormen.

Niveau 1

Er zijn losse maatregelen voor bepaalde soorten op delen van het bedrijf. Denk aan akkerranden, plas-dras, ecologisch slootbeheer, nestkastjes of erfbeplanting. In kassen wordt soms biologische plaagbestrijding toegepast.

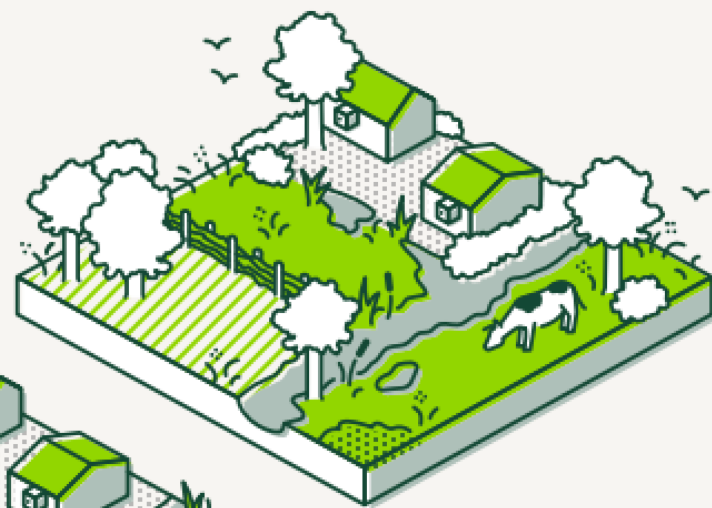
Staatsbosbeheer hanteert niveau 2 of hoger bij NIL-contracten

Niveau 2

Het bedrijf stuurt actief op biodiversiteit in bodem, gewas en dier. Landschapselementen worden beheerd, dieren krijgen ruimte voor natuurlijk gedrag en er zijn maatregelen voor soorten. De werkwijze is deels grondgebonden.

Niveau 3

Het bedrijf werkt volledig grondgebonden, met bijvoorbeeld kruidenrijk grasland en sterke, zelfredzame dieren. Kringlopen zijn geoptimaliseerd en het bedrijf past zich aan aan de natuur. Samenwerking in gebiedscollectieven versterkt het resultaat.

KPI's als kader en richtinggevend

Hoofddoelen
 1. Stimuleren van biodiversiteit
 2. Groenblauwe dooradering en behoud en verbetering van landschap
 3. Sluiten van kringlopen/vermindering van inputs en verliezen

Hoofddoelen	KPI's	Drempelwaarde	Streefwaarde
1. 2. 3.	Gras- en bouwland		
	 % agrarisch natuurbeheer / incl. agroforestry	>10% / >12%	>25% / >30%
	 % groenblauwe dooradering / incl. agroforestry	>5% / >8%	>10% / >12%
	Grasland		
	 % langjarig grasland	>40%	>90%
	 % eiwit van eigen bedrijf	>65%	>90%
	Verlengde weidegang (melk)vee	>900 uur	>1.800 uur
	Veebezetting (GVE/ha) / incl. natuurgroen	< 2,5 / < 2	< 2 / < 1,5
	 Stikstofbodemoverschot (kg N/ha): zand en klei / veen	< 160 / < 270	< 100 / < 250
	 Gebruik stikstofkunstmest grasland	< 100	0
	 Krachtvoergebruik per koe per jaar	<2.000 kg ¹	< 1.400 kg
	 Antibioticagebruik	< 3	Alleen curatief en op advies van de dierenarts
	Bouwland		
	  % rustgewassen	> 30%	> 50%
	  % bodembedekking in de winter (o.a. via groenbemesters)	> 50%	> 80%
	 Stikstofbodemoverschot op bouwland (kg N/ha): zand / klei / löss	< 100 / < 110 / < 80	< 50 / < 85 / < 70
	Gebruik gewasbescherming bouwland per bespuiting (MBP)	< 80	0
	 Gebruik stikstof kunstmest op bouwland (kg N/ha): zand / klei / löss	< 60 / < 120 / < 90	0 / 0 / 0
	 Gewasdiversiteit (aantal gewassen): akkerbouw / melkvee & gemengd	≥ 5 / ≥ 3	> 8 / > 5

1 Er is een uitzondering mogelijk voor bedrijven die voldoen aan onderstaande voorwaarde:
1) het bedrijf zit op veengrond (laagveen/veeweidegebied) volgens de GO, 2) het aandeel ANLB op eigen grond is minimaal 30%, zoals bij KPI 1. Hierdoor mag het bedrijf 30kg krachtvoer + bijproducten /100kg melk voeren of 2400kg per GVE melkvee / jaar.

Hectares

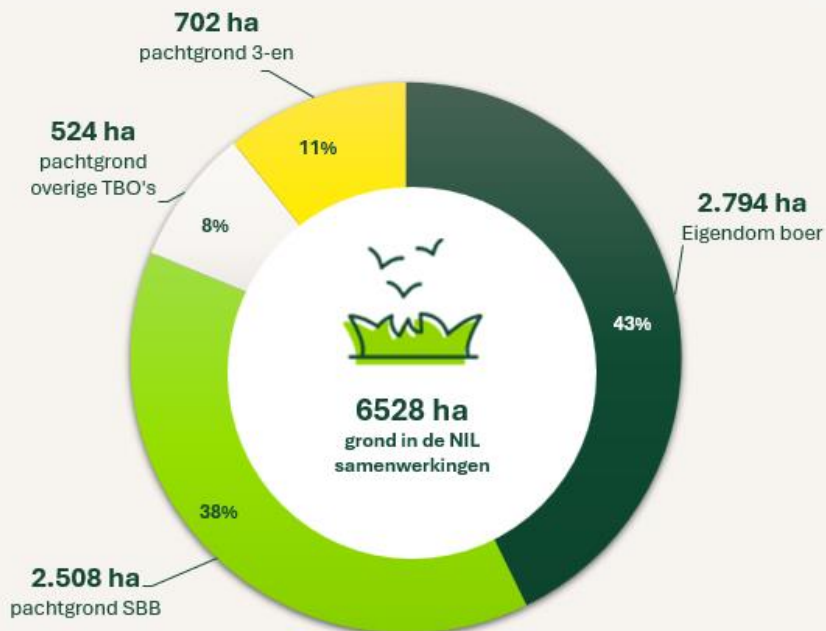
268.340 ha

in eigendom
en beheer
Staatsbosbeheer

40.194 ha

natuurgrond
in totaal
verpacht

Pachters

3.000

pachters werken
samen met
Staatsbosbeheer

57

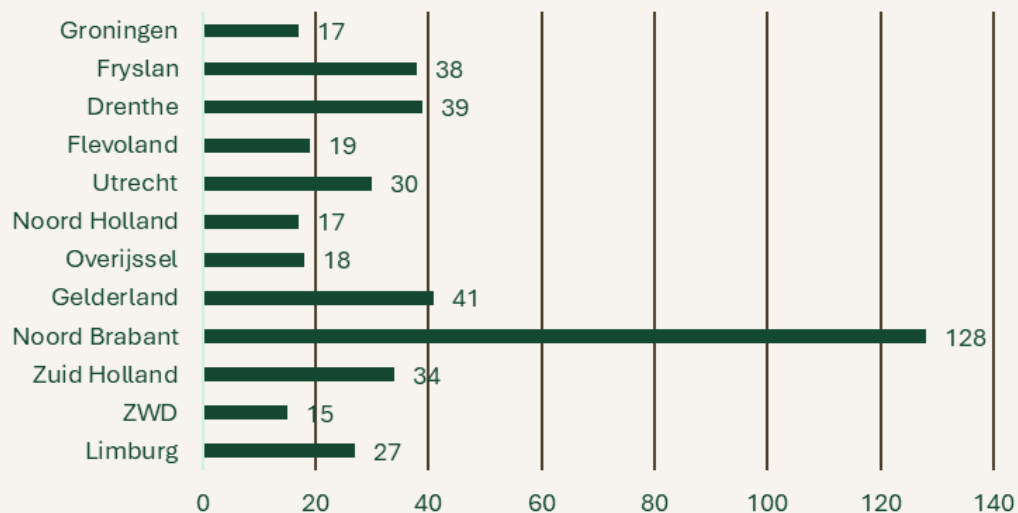
NIL-boeren
werken samen met
Staatsbosbeheer
(t/m juni 2025)

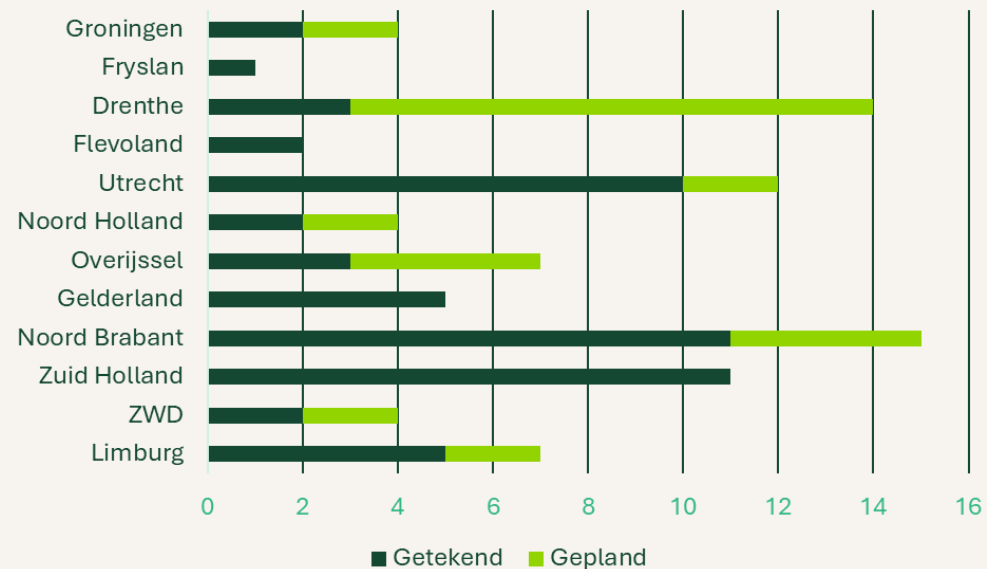
423

boeren heeft
Staatsbosbeheer
gesproken over NIL

Gesproken boeren (t/m juni 2025)

Verdeling NIL bedrijven eind 2026

Natuurinclusieve landbouw: hoe?

Verpachting grond

- Waar beschikbaar: pachtoppervlakte in overeenstemming met bedrijf
- Aanpassen pachtvorm en pachtduur
- Geliberaliseerde pacht <6 jr
- Via duurzame ingebruikgeving (DIG) <12 jr

Ondersteuning

- Gemeente, provincie, waterschap
- Leernetwerk voor ondernemers

Natuurinclusieve landbouw aanpak

Langjarige samenwerking, vastgelegd in documenten:

- Samenwerkingsovereenkomst (standaard)
- Bedrijfsontwikkelplan ondernemer
- Grond- en gebruiksplan Staatsbosbeheer

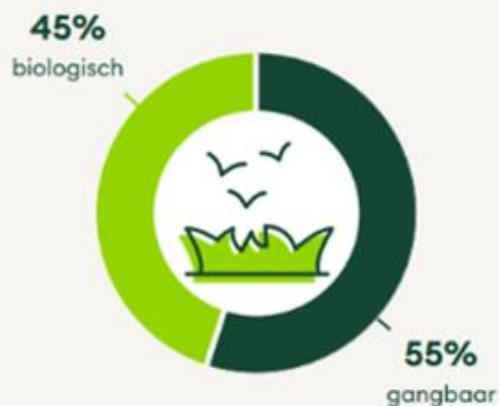

Natuurinclusieve landbouw wat levert het op!

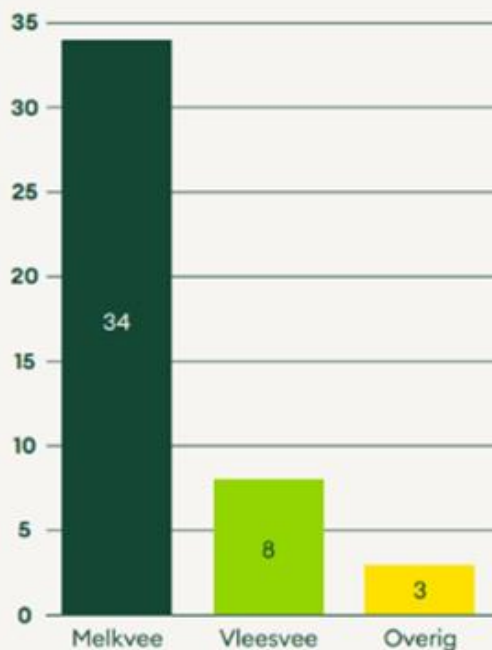

Bedrijfstype NIL-boeren

Activiteiten NIL-boeren

Welke boeren doen er al mee

- 45% NIL deelnemers is al bioboer
- Positieve mindset / intrinsieke motivatie
- Meer toekomst perspectief in de overgangszones

Winst voor de boer

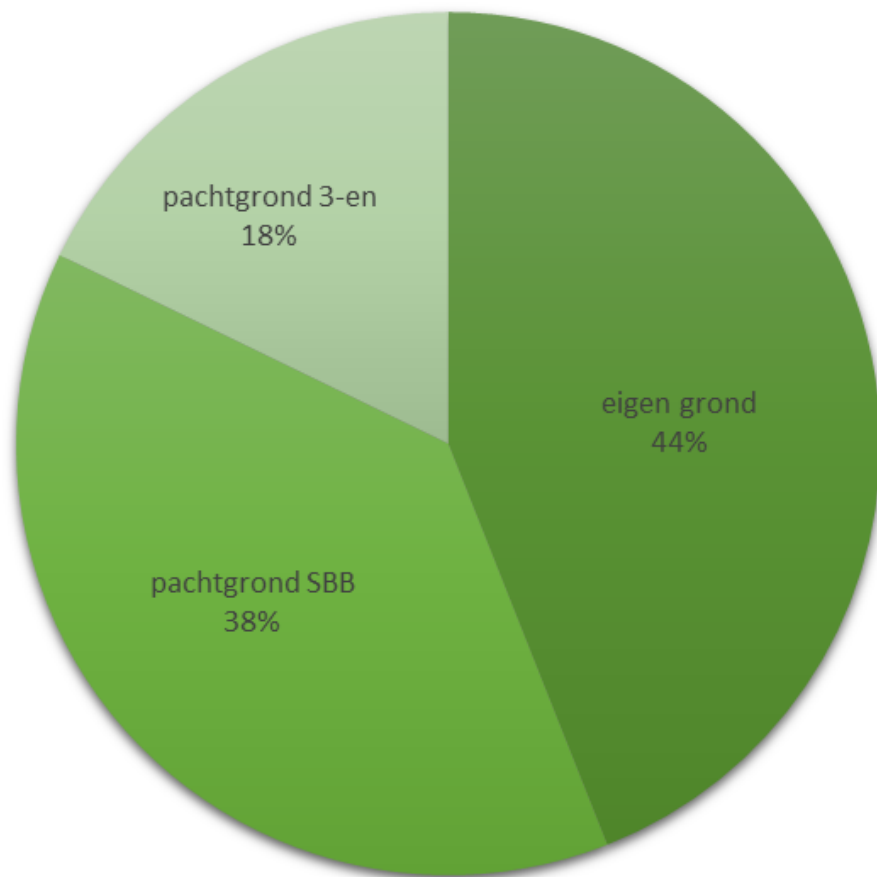
De weg naar Natuur-inclusieve landbouw

- < 2019 Gangbaar intensief melkveehouderij (90 koeien / 30 hectaren)
- 2019 Bewustwording omgevingsgerichte inpasbaarheid:
 - Persoonlijkheid, natuur, zuivel markt, dorpsgenoten, politiek, scholing, grondprijzen, samenwerkingsverbanden
- 2020 Biologische melkveehouderij (50 koeien / 30 hectaren)
- 2025 Natuur inclusieve landbouw, (75 koeien / 100 hectaren)

Natuurverduubelaar

Verdeling grond (totaal 5244 ha.)

Wederkerigheid

- Van perceel (SNL) naar gebiedsdoelen
- Realiseren natuurdoelen, maar ook gebruikswaarde boer
- Win-win

Samen kom je verder

Partners

- TBO's en waterschappen
- Rijk, provincies en gemeenten

Bedankt voor uw aandacht

Vragen?

Mail : natuurinclusievelandbouw@staatsbosbeheer.nl

Web : <https://www.staatsbosbeheer.nl/zakendoen/natuurinclusief-boeren>